

Список бібліографічних посилань

1. Монастырев П., Аленичева Е. Этапы создания электронных учебников // Высшее образование в России. – вып. № 5/2001 с. 103-105
2. Гуркова О.М. Электронный учебник как эффективное средство для повышения качества образование [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.kgau.ru/new/all/konferenc/konferenc/2009/115.doc>.
3. Ланкин В. Григорьева О. Электронный учебник: возможности, проблемы, перспективы – вып. № 2/2008 с. 130-134.
4. Монастырев П., Аленичева Е. Электронные учебники (проблемы создания и оценки качества) // Высшее образование в России. – вып. № 1/2001 с. 121-123.
5. Максимов Г.Н., Вишняков А.В., Капустин Ю.И. Электронный учебник – что это? //Открытое образование. 2002 № 2 с. 19-22.
6. Шлапак Ю.С. Форма і зміст підручників в умовах поширення електронних технологій//Місце і роль бібліотеки у формування національного інформаційного простору: матеріали Міжнарод. Наук. Конф. (Київ, 21-23 жовтня 2014 р.)/НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Аасоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. Центрів-членів МААН. – К., 2014 – с. 284 – 287.

Одержано 16.11.2016

Холод Ю.А.,
завідувач кафедри загальноправових дисциплін
факультету права та масових комунікацій
Харківського національного університету внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, доцент
Смоленова І.
співробітник Празького інституту безпекових
досліджень

ІНСТИТУТ ПОЛІЦІЇ: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

За всі часи найважливішими завданнями держави було забезпечення безпеки, охорона громадського порядку, боротьба зі злочинністю. Поліція, що зародилася одночасно з державою – одно з найбільш ранніх ознак держави. Прообразом поліції у її сучасному розумінні були регулярні воєнізовані формування зі здійснення поліцейських функцій, що виникли у країнах Стародавнього Сходу та античних державах. За справедливим висловом К. Маркса, в античних Афінах «публічна влада первісно існувала лише у якості поліції, яка так само стара, як держава» [1, с.118]. Характерно, що сам термін «поліція» у сучасному його розумінні, тобто для визначення системи адміністративних органів, призначених для протидії правопорушенням та охороною громадського порядку, почав використовуватися порівняно недавно – з початку

XVIII ст. У науковий та загальноживаний обіг термін «поліція» (давньогрецька *politeia*) Аристотель, котрий поліцією називав державне (міське) управління (давньогрецька *police* – місто - держава). Саме у цьому сенсі термін «поліція» увійшов до латинської мови (*politia*) і саме так використовувався середньовічними письменниками. Наглядом та репресивні органи, що виконували у Стародавній Греції, Римі та Візантії поліцейські функції, мали іншу назву. Так, у Спарті вища адміністративно-поліцейська влада належала колегії ефоров. В античному Римі у розпорядженні вищих магістратів для здійснення примусу були особливі посадовці – ліктори, віатори, еділи.

Окремі поліцейські реалії, що збереглися до сьогодні, вказують на історичні корені поліції, що виникла з армії. Спочатку на Стародавньому Сході, а також в античній Греції функції по забезпеченню правопорядку покладалися переважно на збройні сили, котрі були єдиним універсальним інструментом для захисту як від зовнішніх ворогів, так й підтриманням внутрішньої безпеки. На армійські корені прямо вказує мілітаристська екіпіровка сучасних поліцейських служб переважної більшості країн, звання, стройова, бойова, фізична підготовка особового складу, військово-технічне озброєння, дисципліна та субординація за армійським зразком, назва окремих «силових» служб та підрозділів поліції: наприклад, жандармерія (з французької «людина-зброя») існує у Франції, Бельгії, Нідерландах, Італії, Іспанії, Португалії, Індії, Туреччині, у всіх країнах Латинської Америки; карабінери (в Італії, Чилі), Корпус піхотної гвардії (в Аргентині) тощо.

Поліція перетворилася на орган із забезпечення правопорядку у національному масштабі в епоху абсолютизму. Впродовж XV – XVII ст. у низці європейських країн (епоха «поліцейських держав») відбулося значне розширення повноважень поліцейських органів, що здійснювали тотальну опіку над публічним та приватним життям [2, с.33].

Слід зауважити, що гіпертрофована діяльність поліції у період абсолютизму відіграла певну історичну роль. Поліція того часу була одним із способів встановлення державної основи, несла, стверджувала і скрізь закріплювала верховенство єдиної державної влади.

По інакшому, аніж у континентальній Європі, складалася діяльність поліцейських органів у Великій Британії. Тут, відповідно до стародавніх традицій, до початку XIX ст. керівництво і конт-

роль за поліцією були сконцентровані у руках «світової» юстиції в особі місцевих суддів-дворян, а конкретно поліцейські функції покладалися безпосередньо на громадян: кожен володар будинку давав клятву сприяти розшуку і покаранню злочинців і зобов'язаний був рік відпрацювати у якості констебля.

Початком реформування абсолютистських національних поліцейських систем послужили демократичні здобутки Великої французької революції 1789 р., що були відображені у Декларації прав людини і громадянина.

У постреволуційний період у Франції, вперше у світовій історії, була вироблена і активно реалізовувалась ефективна доктрина поліцейської діяльності, яка була прийнята іншими країнами і багато у чому послужила основою для сучасного розуміння ролі поліції у демократичному суспільстві.

Процеси розвитку поліцейської діяльності і національних поліцейських систем виражалися у тому, що якщо до кінця XVIII ст. було відомо 24 визначення поняття «поліція», то у першій чверті XIX ст. їх число досягло 100, а на початок XX ст. їх нараховувалось вже близько 150 [3, с.320]. Практично у всіх цих визначеннях визначався примусовий характер її дій, з одного боку, і загально-соціальний напрямок – з іншого.

Відповідно до сучасних визначень поліція – це «силовий» компонент виконавчої влади, призначений для виконання правоохоронних функцій. У демократичних державах поліція конститується як одна з ланок виконавчої влади, котра призвана забезпечити реалізацію законів, що належать до сфери її діяльності. Маючи усі необхідні засоби і навички застосування примусових заходів для підтримання встановленого правопорядку, вона об'єктивно відіграє роль «силового» гаранту у функціонуванні усієї власної системи. При цьому законодавці демократичних країн намагаються уникнути будь-якого гіпертрофування поліції, як силового механізму.

Історія та сучасний стан поліції різних країн світу показує, що вона є надійним силовим гарантом існування будь-якої держави. Поліція здійснює стримуючий вплив на зростання кримінальних явищ та нейтралізує позаправові політичні акції, дозволяє підтримувати на належному рівні громадський порядок та внутрішню безпеку держави. При ускладненні внутрішньополітичного та економічного становища країни роль поліції невинно зростає та посилюється.

Список бібліографічних посилань

1. Маркс К., Энгельс Ф. – Сочинения. 26-е изд. Т. 21.
2. Гессен В. Лекции по полицейскому праву, читанные в 1901-1902 гг. в Александровской военно-юридической Академии / В. Гессен — СПб., 1902. — 312 с.
3. Брокгауз Ф.А., Ефрон И.А. Энциклопедический словарь. Т. XXIV. — СПб., 1898.

Одержано 16.11.2016

УДК 342.726

Фещенко Я. І.,
курсант групи Ф-4-14-1
Харківського національного університету внутрішніх
справ

Науковий керівник:
Олександр Іванович Радченко,
доцент кафедри конституційного і міжнародного
права факультету № 4 Харківського національного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ДЕРЖАВНІЙ КАДРОВІЙ ПОЛІТИЦІ

Наразі, чинною Конституцією України, а саме статтею 1, визначено, що Україна є правовою державою. Однією з ознак правової держави є визнання принципу розподілу державної влади. За допомогою цього принципу, закріпленого в статті 6 Конституції України, держава функціонує в правовому режимі, забезпечує збалансованість і рівновагу, взаємний контроль у взаємовідносинах державних структур. Спільними і загально визнаними цілями функціонування будь-якої держави є забезпечення прав та свобод людини, їх захист, гарантування недоторканості та безпеки особи, побудова в Україні правової, демократичної, соціальної держави, забезпечення мирного співіснування з іншими державами, захист національних інтересів тощо.

Досягнення даних цілей покладено на виконавчу гілку влади. Відповідно до статті 1 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» Уряд України є вищим органом у системі органів виконавчої влади. За характером функціонування це колегіальний ор-

© Фещенко Я. І., 2016